
Budem pracovať v tvojom kráľovstve najmä na povznesení a spáse mladých

---

Meditácie o tom, čo bude a o tom, čo máme robiť teraz (Mt 25,1-46)

21. OKTÓBRA 2023

SPRACOVAL: PAVOL GRACH SDB
DC pre Združenie ASC na rok 2024

Obsah

Streda.....	2
Večerné slovko	2
Štvrtok doobeda	2
o. HODNOTENIE ROKA – VERNOSŤ „NÁŠMU POLU“	2
Štvrtok poobede.....	3
Pozor na čas zabezpečenia si oleja.....	3
1. PODOBENSTVO O DESIATICH PANNÁCH (Mt 25,1-13)	3
Piatok doobeda	5
Ak prijmeš s láskou Božie dary, zdvojnásobíš ich	5
2. PODOBENSTVO O TALENTOCH (Mt 25, 14-30).....	5
Piatok poobede	7
Objavte moju tvár a budete spasení.....	7
3. PODOBENSTVO O POSLEDNOM SÚDE (Mt 25,31-46)	7
Sobota doobeda	10
Prijaj slovo sú tri konkrétne skutočnosti.....	10
4. VYTRVAŤ V POHLEDE DO ZÁKONA SLOBODY (Jak 1,21-25)	10
Sobota poobede	11
Kto má uši na počúvanie, nech počúva!“	11
5. NÁVRAT K TEXTU: POCHOPILI STE TO VŠETKO?	11
Nedeľa doobeda.....	13
V Máriinej škole	13
6. FIAT, MAGNIFIKAT A STABAT	13

Streda

Večerné slovko

„Duchovné cvičenia nie sú ničím iným ako sériou meditácií a inštrukcií, ktoré sú určené na to, **aby človeka priviedli k priateľstvu s Bohom**. Predovšetkým sa prednáša séria meditácií, ktorých účelom je priviesť človeka k sebapoznaniu: vedieť, že nie je stvorený pre **úbohé veci tu dole**; ale je **predurčený k nekonečne vyššiemu šťastiu** ... Dá sa nájsť niečo, čo je potrebnéjšie a dôležitejšie ako toto? (Don Bosco)

Aplikácia pre saleziána spolupracovníka: Duchovné cvičenia sú sériou prednášok, podnetov, aby sme sa zamysleli **o našom živote s Bohom a o tom, či kráčame cestou poslania**, ktoré nám Duch Svätý vyznačil v živote dona Bosca a v saleziánskej charizme.

Štvrtok doobeda

0. HODNOTENIE ROKA – VERNOSŤ „NÁŠMU POĽU“

Prvé doobedie venujeme pohľadu do seba a do minulého roku. Pozrime sa spoločne ako sa v našom živote javí úsilie *povzniesť mladých a pracovať na ich spáse*.

Chceme si uvedomiť, že malý Janko Bosco dostal od Ježiša vo svojom sne z deviatich rokov jasné poslanie: aby sa postavil na čelo chlapcov a aby ich viedol k Bohu. O niečo neskôr mu vznešená pani podčiarkne: „Toto je tvoje pole, tu budeš pracovať“.

Tento sen, ktorý je zároveň aj prvopočiatkom veľkého apoštolského hnutia saleziánskej kongregácie a rodiny, je akoby pokračovaním evanjeliovej state z Lukášovho evanjelia, kde sa píše: *Potom si Pán vyvolil iných sedemdesiatich dvoch a po dvoch ich poslal pred sebou do každého mesta a na každé miesto, kam sa sám chystal ísť.* (Lk 10,1)

Don Bosco a celá saleziánska rodina po ňom, patria medzi tých „iných 72 učeníkov“, ktorí dostávajú poslanie ísť k mladým a pripraviť u nich miesto, lebo Ježiš chce prísť tam. Ježiš túži prísť do srdca mladých ľudí a hľadá si tých, ktorých by k nim poslal.

Vieme, že človek sa môže previniť voči Bohu neochotou prijať poslanie. No nezabúdajme, že evanjelium nám pripomína aj dôležitosť vytrvalosti a vernosti v narábaní s darmi, ktoré sme dostali. V evanjeliu nachádzame tieto vety: *Syn môj, chod' pracovať do mojej vinice. Áno Pane. Ale nešiel.* A máme tu aj sluhu, ktorý svoj talent zakopal, alebo toho, ktorý postupne začal nezodpovedne spravovať dom a biť sluhov a slúžky.

Okrem všeobecného pohľadu do toho, čo priniesol uplynulý rok a kde sa momentálne nachádzam v mojom duchovnom živote, zamerajme svoj pohľad na preverku nášho poslania

- Ako vnímam svoje poslanie k mladým? Nezapadlo prachom všedných starostí? Nezapadlo v tom, že mám dosť starostí s vlastnými deťmi/vnukmi? Som v prostredí, kde sú mladí? Ako často?
- Aké sú moje prípadné výhovorky: už som starší, už im nerozumiem, nemám schopnosť ich osloviť
- Čomu venujem svoj voľný čas? Viem do toho pozvať mladých? Zaujímam sa o svet mladých, o to, akí sú, čím sa vedia nadchnúť a čo ich ohrozuje?
- Viem niekomu pomôcť, kto sa venuje mladým? Podporujem iniciatívy, dávam podnety v tejto oblasti?
- Je v mojej modlitbe horiace srdce pre mladých?

1. PODOBENSTVO O DESIATICH PANNÁCH (Mt 25,1-13)

Vtedy sa nebeské kráľovstvo bude podobať desiatim pannám, ktoré si vzali lampy a vyšli v ústrety ženíchovi. Päť z nich bolo pochabých a päť rozumných. Pochabé si totiž vzali lampy, ale olej si so sebou nevzali. Rozumné si však vzali s lampami v nádobkách aj olej. Keď ženích dlho neprichádzal, na všetky prišli driemoty a zaspali. Uprostred noci sa rozľahol krik: „Hľa, ženích! Vyjdite mu v ústrety!“ Vtedy sa zobudili všetky panny a pripravovali si lampy. Tu pochabé povedali rozumným: „Dajte nám zo svojho oleja, lebo naše lampy hasnú!“ No rozumné odpovedali: „Nie! Aby azda nebolo málo aj nám, aj vám, choďte radšej k predavačom a kúpte si!“ No kým išli kupovať olej, prišiel ženích, a tie, čo boli pripravené, vošli s ním na svadbu; a dvere sa zavreli. Napokon prišli aj ostatné panny a povedali: „Pane, pane, otvor nám!“ On im však odpovedal: „Amen, hovorím vám, nepoznám vás.“ Bďte teda, lebo nevíete dňa ani hodiny!

Keď sa Ježišove verejné pôsobenie schyľovalo ku koncu, evanjelisti nám prinášajú Ježišovu reč o posledných veciach. Konkrétne Matúš to prináša v 24 kapitole, kde nachádzame opis dramatických prírodných úkazov i historických udalostí a tiež vysvetlenie toho, čo pre kresťana znamená bdieť. Učeníci majú byť bdeli ako hospodár domu pred zlodejom (Mt 24,43) a ako sluha, ktorý v neprítomnosti Pána robí všetko to, čo má robiť a nespúšťa sa na zlé chodníčky (Mt 24,45-51)

Slovičko **vtedy**, ktorým sa začína 25. kapitola nám naznačuje, že tri podobenstvá, ktoré v nej nachádzame rozvíjajú myšlienky 24. kapitoly. Uvádza nás do atmosféry záverečného účtovania každého človeka, keď sa po smrti stretne so Synom človeka. Tieto podobenstvá nás chcú upozorniť na to, ako sa na toto stretnutie pripravíť. Nechajme sa teda osloviť prvým z nich.

Nebeské kráľovstvo sa bude podobať 10 pannám. Podobenstvo nás vovádza do atmosféry zvykov hebrejskej svadby, ktoré bližšie veľmi nepoznáme. Zvláštnosť tohto podobenstva, keď ho tak voľne čítame, spočíva v tom, že všetky postavy sú tak málo pozitívne. Samotný ženích, mešká, zdalo by sa, že keby prišiel načas, všetko by mohlo byť v poriadku aj pre nerozumné panny. Ale o polnoci ... a aj v závere podobenstva sa ukazuje veľmi tvrdý voči tým úbohým pannám, ktoré síce tiež zmeškali, ale prvý meškal on. A aj tie rozumné panny sa zdajú dosť sebecké a nemilosrdné voči tým piatim, keď sa nechceli podeliť. Hlbší pohľad odborníkov na tento text nám pomôže pochopiť jeho poslanstvo.

V texte nachádzame jedno slovo, ktoré nás naviguje k pochopeniu zmyslu tohto podobenstva. 5 panien bolo *nerozumných, pochabých* píše naše preklady a istým spôsobom akoby boli poplatné psychologickému pravidlu, že žien zjemňuje prostredie aj slovník. Lenže grécke slovo, ktoré sme takto preložili je to isté, ktoré bolo použité pre muža, ktorý si postavil dom na piesku – a ten bol hlúpy muž. Čiže nerozumné panny sú *hlúpe* panny, podobne ako tamten muž. V čom teda spočíva hlúposť podľa evanjelia? **V počúvaní Ježišových slov, ktoré neuskutočňujeme.** Toto je ten nedostatok oleja, to je príčina hasnutia našej lampy, nášho svetla, ktorým máme osvietiť svet a tak získať nebo. Päť *hlúpych* panien predstavuje kresťanov, ktorí nadšene počúvajú a súhlasia s Ježišovými slovami, ale ich vôbec neuskutočňujú. A tiež je zaujímavé, že všetky, aj múdre aj hlúpe sú panny, čo nám naznačuje, že ich život bol zrejme morálne v poriadku, nestratili svoju česť v zmyselnosti a pohoršlivom živote.

Panny držia v rukách lampy, majú mať teda svetlo, ktoré má osvetľovať noc. O aké svetlo ide? Vysvetlenie nám opäť ponúka samotné Matúšovo evanjelium: *Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach!* (Mt 5,16) Hlúpe panny v momente príchodu ženícha nemajú svetlo, nemajú olej, ktorý živí toto svetlo. Olej je symbolom Ducha Svätého. Nedostatok oleja naznačuje nedostatok spolupráce s Duchom, ktorý nás chce stále viac viesť a používať. Nestačí len veriť, dar viery treba rozvíjať, aby z nás mohlo žiariť svetlo dobrých skutkov vykonaných v Duchu Svätom.

Päť hlúpych panien teda ide podľa rady múdrych k predavačom oleja. Kto sú tí predavači, u ktorých je možné získať olej, aby naša lampa svietila? Sú to chudobní a núdzni. Ak im slúžime v Duchu Svätom tak, že uvidia lásku Otca, tak naše lampy budú plné oleja a naše svetlo nezhasne.

Môže nás však zarmútiť to, že hlúpe panny, pri všetkej svojej snahe a ochote, sa už do svadobnej slávnosti nedostali. Všimnime si však, že panny, ktoré očakávali zadriemali všetky. To naznačuje smrť človeka. O polnoci, teda uprostred spánku smrti, prichádzajúci Pán zobudí zosnulých a tam si všetci uvedomia, či majú alebo nemajú svetlo, ktoré im umožní vojsť na večnú hostinu. Podobenstvo nám chce teda povedať, že v tejto situácii už nikto za nikoho nemôže nič urobiť. Tvoj olej je tvoj, to si ty, tvoja identita, tvoje rozhodnutie. Hlúpe panny idú hľadať predavačov, ale keď sa vrátia, dvere sú už zatvorené. Podobenstvo nám týmto chce povedať, že po smrti sa už nedá urobiť to, čo sme mali robiť tu na zemi. Môžeme tiež zbadáť, že toto podobenstvo je len rozvinutím toho, čo Ježiš učil: *Nie každý, kto mi hovorí: „Pane, Pane!“ vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach. Mnohí mi povedia v ten deň: „Pane, Pane, či sme v tvojom mene neprorokovali? Nevyháňali sme v tvojom mene démonov? Nerobili sme v tvojom mene mnoho mocných činov?“ Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal. Odídte odo mňa, páchatelia neprávosti!* (Mt 7,21-23).

Toto podobenstvo je napísané pre nás žijúcich. Nie preto, aby vystrašilo, ale upozornilo. Múdre panny si nakúpili oleja pred smrťou. Žili múdro svoj život a nadobudli olej Ducha svätého, ich lampy sú ním plné a oni majú svetlo, ktoré im umožňuje radostne vstúpiť na večnú svadbu.

Môžeme si tiež uvedomiť, že naša služba bližným, najmä chudobným a núdnym je miesto, kde získavame olej. My si často myslíme, že sme dobrí, lebo poslúžime chudobným. Opak je pravdou, chudobní slúžia nám. Sú pre nás príležitosťou získať olej. Zbierajme teda olej Ducha, aby sme mohli v onen deň povedať Ježišovi ty si môj Pán a mať pritom zapálenú lampu lásky, ktorou nás roznecoval Duch v tomto živote. Skrátka nebuť len poslucháčmi, ale uskutočňovateľmi Božích slov, ktoré prijímame.

Ako saleziánska rodina sme synmi toho, ktorému bolo povedané „toto je tvoje pole, tu budeš pracovať“. Salezián si podobne ako don Bosco nemôže dovoliť márne čas. Nesmieme stratiť cestu nášho poslania, neoddávať sa kontemplácii minulosti.

V roku 1876 mal don Bosco sen, v ktorom zjavila osoba a povedala, že pre saleziánov je určené nesmierne veľké pole, obrovská žatva. Tajomná osoba podčiarkla, že na tomto poli sa bude pracovať nielen v tomto, ale aj v budúcom a nasledujúcich storočiach. Don Bosco dostal úlohu zdôrazniť, že saleziáni majú mať heslo, ktoré ich odlišuje od všetkých ostatných. **PRÁCA A MIERNOSŤ SÚ ZÁRUKOU ROZKVETU KONGREGÁCIE.** *Toto daj vytlačiť, toto zdôrazňuj, toto vysvetľuj, práca a miernosť sú dedičstvo, ktoré zanechávaš Kongregácii a toto bude zároveň aj jej slávou.* Potom osobnosť vo sne ešte raz naliehavo povedala donovi Boscovi: *Si o tom presvedčený? Pochopil si dobre? Toto je dedičstvo, ktoré im zanecháš a povedz im jasne, pokiaľ budú tvoji synovia podľa neho žiť budú mať nasledovníkov od juhu až po sever, od východu až po západ.*

Hoci toto heslo sa napokon nestalo heslom Kongregácie (=DA MIHI ANIMAS, COETERA TOLLE), *práca a miernosť* tak odlišili dona Bosca a jeho rodiacu sa Kongregáciu, že Cirkvi i svetu sa javili ako rehoľníci *práce, výchovy a apoštolátu*. Bolo to až do takej miery, že vzniklo obvinenie, že práca je u saleziánov na úkor modlitby. Pius XI., ktorý v roku 1883 osobne prežil nejaký čas na Valdoccu s donom Boscom, sa ho však v procese blahorečenia zastal hovoriac: *Nepýtajte sa kedy sa don Bosco modlil, ale kedy sa nemodlil*. Neskôr pápež v roku 1922 udelil saleziánom výnimočné odpustky za *posvätenú prácu*, a podčiarkol: *pre vás saleziánov práca je modlitba*.

Kiež by sa aj v nás rozohorelo toto dedičstvo, aby sme ho nepremárnili. Je to preventívne opatrenie k tomu, aby sme nedopadli ako hlúpe panny alebo hlúpy staviteľ domu.

Piatok doobeda

Ak prijmeš s láskou Božie dary, zdvojnásobiš ich

2. PODOBENSTVO O TALENTOCH (Mt 25, 14-30)

Bude to tak, ako keď ktosi odchádzal na cestu, zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok; jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden — každému podľa jeho schopností — a odcestoval. Ten, čo dostal päť talentov, šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. Podobne aj ten s dvoma získal ďalšie dva. Ale ten, čo dostal jeden, odišiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl. Po dlhom čase sa pán týchto sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Keď prišiel ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť a povedal: ‚Pane, zveril si mi päť talentov a hľa, získal som ďalších päť.‘ Pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha! Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým. Vojdi do radosti svojho pána!‘ Prišiel aj ten, čo dostal dva talenty a povedal: ‚Pane, zveril si mi dva talenty a hľa, získal som ďalšie dva.‘ Pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha! Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým. Vojdi do radosti svojho pána!‘ Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent a povedal: ‚Pane, vedel som, že si tvrdý človek. Zneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. Preto som zo strachu odišiel a tvoj talent som skryl v zemi. Pozri, tu máš, čo je tvoje!‘ Pán mu odpovedal: ‚Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal. Mal si teda dať moje peniaze peňažníkom a ja by som si bol po návrate vzal svoj majetok aj s úrokom. Vezmite mu teda talent a dajte tomu, čo má desať talentov. Lebo každému, kto má, bude pridané a bude mať hojnosť. Ale kto nemá, tomu bude vzaté aj to, čo má. A toho neužitočného sluhu vyhoďte von do tmy. Tam bude plač a škrípanie zubami.‘

Druhé podobenstvo, ktoré nachádzame v Mt 25 je veľmi známe. Evanjeliové slovo *talent* hlboko preniklo do všeobecnej kultúry a označujeme ním výnimočné nadanie, ktoré nejaký jedinec má na nejaký druh činnosti. Tohto podobenstva sa dosť násilne zmocnili aj kapitalisti, ktorí v ňom vidia výzvu tvorivo rozmnožovať dobrá, ktoré majú. Vskutku, talent je miera zlata, je to kapitál, s ktorým majú sluhovia narábať a Pán im nijako neurčil, kde a do čoho majú investovať. Budeme však vidieť, že toto nie je práve tá najlepšia interpretácia. Treťou skutočnosťou, ktorá sa nám pri uvažovaní nad poslanstvom tohto podobenstva dáva do popredia je obdarovanie sluhov podľa ich schopností a ich zdvojnásobenie talentov. To nám pripomína, že Boh neobdaroval všetkých rovnako a od každého bude očakávať v tej miere akou ho daroval.

Podme však trochu hlbšie do tohto podobenstva a tiež do jeho kontextu a pokúsme sa znovu ešte hlbšie a pravdivejšie nájsť poslanstvo tohto podobenstva.

Ako sme už povedali, podobenstvo 25. kapitoly komentujú Ježišovu výzvu k bdelosti, ktorú nachádzame v Mt 24,42-51. Ježiš tu podčiarkuje, že jeho príchod bude nečakaný, nepredvídateľný a človek by mal byť pripravený na jeho príchod. Prvé podobenstvo o 10 pannách nám ukázalo, čo sa už po smrti nedá dobehnúť a čo treba robiť počas pozemského života. Druhé podobenstvo zameriava pozornosť na to, čo je rozhodujúce v našom pozemskom živote.

Ak chceme preniknúť do jadra posolstva tohto podobenstva, venujme pozornosť tretiemu sluhovi na jeho odpovedi. Tento má veľmi zlú predstavu o Pánovi, ktorý ho obdaroval jedným talentom. Všimnime si, že sa nesťažuje na to, že dostal menej ako ostatní. On nepochopil dar, ktorý dostal. Dostal k dispozícii takmer 40 kg zlata, či striebra. Jemu sa však zdá, že je zbytočné čosi s tým robiť, lebo Pán mu to aj tak zoberie. On chce niečo pre seba, niečo bez záväzkov a zodpovednosti. Preto si povedal: Čo som dostal, to vrátim a navyše nebudem pre Pána nič robiť. Boli snahy niektorých hovoriť, že zásluhou toho sluhu mohlo byť aspoň to, že ten talent nepremárnil. Ale toto tvrdenie neobstojí. Umŕtvený dar je podľa tohto podobenstva zradou Božieho daru. V tomto sluhovi sa mieša niečo z falošného obrazu o Bohu, ale aj z toho tragického ľudského pokušenia žiť si mimo toho, čo Boh daroval. Teda žiť si život bez ohľadu na to, čo mi Boh dal. Pán však veľmi jasne hovorí, že aj keď očakáva zdvojenie svojho daru, bol by sa dokonca uspokojil aj s úrokmi: dar nemôže byť zakopaný, je potrebné rozmnožiť ho, aspoň trochu, aspoň o úroky.

Čo teda zobrazujú, predstavujú darované talenty. Ako sme to naznačili v úvode, veľmi často ich stotožňujeme s darmi, ktoré máme a s ich rozvojom. Bohu sa páči, keď rozvíjame naše dary. Isto je v tom kúsok pravdy. Ale videli sme, že rozhodujúca skutočnosť – nezávisle od množstva talentov – je *vnútorný postoj k talentom a k tomu, kto ich dáva*. Nemohol azda ten, kto dostal päť či dva talenty uvažovať tak ako ten, čo dostal jeden? Z istého hľadiska sa zdá, že množstvo talentov nie je rozhodujúce. Môžeme povedať, že **to, čo obsahuje všetky naše dary**, či ich je 5, 3 alebo 1 **je náš život**. Odmenení sluhovia prijali život ako dar od dobrého Boha, ktorý nás miluje, ktorého sa netreba báť. A preto začali s týmto darom spolupracovať.

Pre nás kresťanov darované talenty sú najmä poznanie lásky Božej v Ježišovi a príkaz lásky k blížnemu. Naša práca s talentami je prežívať Božiu lásku a konať dobro voči blížnym. Nie je to teda nič iného ako naplňať príkaz *milovať Boha nadovšetko a blížneho ako seba samého*. A čo dodať k zdvojeniu množstva talentov? Nieкто, matematicky a právne založený by sa mohol spýtať: A čo keby sluha s piatimi talentami získal len štyri, bol by Pán spokojný? Podľa interpretačnej línie, ktorú sledujeme asi nie. Ak totiž talenty – 5 či 3 či 1 – sú darom lásky a ak boli s láskou prijaté, tak nastane vždy zdvojnásobenie. Ak Boh dáva lásku a my dáme našu lásku, to sú vždy dve lásky, čiže vždy je to dva krát toľko. Láska sa nedá prijať čiastočne, nemôžem niekomu vyznávať lásku a zároveň povedať, že je to len odtiaľ potiaľ. Preto talenty, ak sú prijaté s láskou, vynesú vždy toľko, koľko ich bolo. A tu vidíme, aké pomýlené to kapitalistické poňatie tohto podobenstva. Tu naozaj nejde o kumulovanie a rozvíjanie darov, ale ide o lásku, ktorá sa množí tým, že da rozdáva. To zlato Božej lásky, ktoré sme v živote dostali treba rozdávať, talenty sa rozmnožujú rozdávaním. Kto tak robí, ten si ušetrí súd, jeho účtovanie s Pánom bude krásne a príjemné. Len si musíme dávať pozor na to, že *kto hromadí poklady na zemi, aj tie osobné, nemusí byť pre Bohom bohatý* (Lk 12,21)

Podobenstvo o talentoch sa nás teda pýta **ako sme prijali dar života, povolania a ako sme na túto lásku odpovedali, ako náš život rozdávame**. Nemusíme teda nutne uvažovať o tom, aké dary máme rozvíjať v našej apoštolskej činnosti, prípadne byť smutnými z toho, že nejaké výrazné nevidíme. Dostali sme lásku, dávajme lásku. *Kto miluje ten vie kázať, netreba na to osobitné dary*, povedal sv. František Saleský istému biskupovi, ktorý sa necítil, bál sa kázať. V roku 1500 sa to biskupom kniežatám stávalo, že nevedeli kázať. Láska uschopňuje ku všetkému.

My saleziáni radi obdivujeme dary dona Bosca, ktoré mu umožnili venovať sa mladým. Nezriedka však zabúdame na to, že podkladom týchto darov bola jeho láska k mladým, ako to krásne vyznal už v roku 1847 v modlitebnej knižke pre mladých: *Moji najdrahší,*

milujem vás celým svojím srdcom a stačí, že ste mladí, aby som vás mal veľmi rád, a môžem vás ubezpečiť, že by ste mohli nájsť knihy, ktoré napísali ľudia oveľa cnostnejší a učenejší než som ja, ale len veľmi ťažko nájdete niekoho kto by vás v Ježišovi Kristovi miloval viac ako ja a kto by viac túžil po vašom pravom šťastí.

Láska a dávať sa s láskou. Táto láska sa premietla do jeho horlivosti, ktorú preniesol na mnohých svojich synov. Anglické katolícke noviny v roku 1886 takto komentovali udelenie zlatej medaily donovi Boscovi zo strany geografickej spoločnosti v Lyone: *Salezianski kňazi sú vzdelaní, ale to, čo je ešte cennejšie sú plní apoštolskej horlivosti a silnej nábožnosti: sú to skrátka dobrí a horliví pastieri, ktorí by radi dali aj život za svoje ovečky.*

Áno, život sme dostali, od Stvoriteľa i Vykupiteľa, v ňom sú všetky naše talenty. Kto si život snaží zachrániť pre seba, stratí ho, kto ho stratí pre iných, nájde ho. Kto ho zakope, kto ho chce vrátiť Bohu presne taký aký ho dostal, kto nerastie v bohatstve pred Bohom, ten je v ohrození tretieho sluhu.

Piatok poobede

Objavte moju tvár a budete spasení

3. PODOBENSTVO O POSLEDNOM SÚDE (Mt 25,31-46)

Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy. Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy a on oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od capov. Ovce si postaví sprava a capov zľava. Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: "Poďte, **požehnaní môjho Otca**, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne." Vtedy mu spravodliví povedia: "Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako pocestného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?" Kráľ im odpovie: "Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili." Potom povie aj tým, čo budú zľava: "Odíďte odo mňa, **zlorečení** (---), do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom! Lebo som bol hladný, a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť; bol som pocestný, a nepritúlili ste ma; bol som nahý, a nepriodeli ste ma; bol som chorý a vo väzení, a nenavštívili ste ma." Vtedy mu aj oni povedia: "Pane, a kedy sme ťa videli hladného alebo smädného, alebo ako pocestného, alebo nahého, alebo chorého, alebo vo väzení a neposlúžili sme ti?" Vtedy im on odpovie: "Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili." A pôjdu títo do večného trápenia, kým spravodliví do večného života."

Tretie podobenstvo alebo skôr slávnostný obraz s poučným dialógom nám komunikuje tiež niečo veľmi dôležité. Môžeme to vidieť z toho dvojitého opakovania. Toto je skutočnosť, ktorú si učeníci Krista majú zapamätať a priam vryť do svojho srdca. Sú to posledné slová Ježišovho učenia, lebo 26. kapitola otvára rozpravu o Ježišovom utrpení, smrti a správy o zmŕtvychvstaní.

Pohľady na túto stať sú rôzne. Utvorila sa aj akási post-kresťanská či ateistická interpretácia, podľa ktorej viera, modlitba, Cirkev nie sú dôležité. Najdôležitejšie je starať sa o chudobných. Na základe toho budeme súdení. Toto sa často nachádzalo v kréde mnohých marxistov. Iní zase uvažovali, že tento obraz súdu je pre neveriacich, lebo kresťania už sú už spasení tým, že sú kresťania a pohania sa spasia pre dobré skutky. A hoci netvrdíme, že v tejto interpretácii nemôže byť nejaká odrobinka pravdy, je tu však viac dôvodov na to, že tento obraz je určený pre Ježišových učeníkov, pre čitateľov evanjelia. Ako sme už povedali: Ježiš vysvetľuje učeníkom, čo znamená bdenie kresťana, ktorý síce dostal poklad viery, poznanie a milosť, ale potrebuje ešte prejsť svojím životom a potvrdiť svoju príslušnosť ku Kristovi. Sv. Ján píše: *Milovaní,*

teraz sme Božími deťmi, a ešte sa neukázalo, čím budeme. (1Jn 3,2) Poďme sa teda pozrieť pozornejšie na posolstvá tohto obrazu.

Podobenstvo je odpoveďou na základnú otázku učeníkov na začiatku 24. kapitoly, keď sa na Olivovej hore pýtali: Ako to bude, keď prídeš? (por. Mt 24,3) Ježiš sčasti odpovie už v 24. kapitole, keď povie: *na nebi zjaví znamenie Syna človeka. Všetky kmene zeme budú nariekať a uvidia Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch s mocou a veľkou slávou. On pošle svojich anjelov za mohutného zvuku poľnice a zhromažďia jeho vyvolených zo štyroch strán sveta, od jedného kraja neba až po druhý.* (Mt 24,30-31) Evanjeliový obraz, ktorý meditujeme, je akoby nadviazaním na tieto slová a dodáva nám, čo sa bude diať na tom zhromaždení pred Synom človeka.

Text nám ako prvú skutočnosť hovorí, že nastane rozdelenie alebo ešte lepšie oddelenie dobrých od zlých. Túto tému poznáme už z galilejských podobenstiev, kde na konci Pán oddelí zrná od kúkoľu, či dobré ryby od zlých. Dobrý budú pozvaní do večného života, zlí budú určení na večnú smrť. Ovečky predstavujú tichých a pokorných, ktorí patrili Kristovi, kozly reprezentujú zmyselnosť, neskrotnosť, egoizmus.

Ten, ktorý súdi je kráľ. Čo nás môže prekvapiť v nasledujúcom, tento kráľ sa identifikuje s tými poslednými, trpiacimi. Toto je to radikálne obrátenie rebríčka pozemských hodnôt v kresťanstve – nie vždy pochopené, keď kresťania v Cirkvi zbohatli, zneužívali svoju moc a nestarali sa o chudobných.

Kráľ povie tým vpravo: *Podťte požehnaní môjho Otca.* Všimnime si tento zaujímavý súd. Je to vlastne radostné pozvanie, otvorenie náruče. Nie sú tu nejaké výpočty, hodnotenia, merania koľko dobra a koľko zla si v živote napáchal. Všetko sa zameriava na jednu skutočnosť, možno lepšie povedané na jednu dvojitú skutočnosť. Či si objavil Krista v chudobných a či si im poslužil. Obraz nám približuje všemožné formy chudoby a utrpenia: *hlad a smäd* (fyzické potreby), *prichýliť cudzinca a zaodiť nahého* (sociálna chudoba), *choroba a väzenie* (ťažké životné situácie).

Takto vidíme, že základným postulátom Ježišovej nauky je, aby sa jeho učeníci posunuli od nábožnosti farizejov k nábožnosti založenej na Kristovi. **Aby si prestali myslieť, že nábožnosť môže byť oddelená od konkrétnej lásky, ktorá sa rozdáva.** Kráľ nám v tomto obraze hovorí: *nájdete ma v každom, kto takto trpí.* Tam som, v nich som, tam mi môžete prejavovať lásku. A ak sa pozorne zahľadíme do opisu Ježišovho utrpenia zrazu zbadáme, že je to on: hladný a smädný, uväznený a fyzicky zúbožený, odvrhnutý ako cudzinec vlastným národom, a vyzlečený donaha. Svojím utrpením sa Ježiš spája a identifikuje so všetkými, ktorí takto trpia a od svojich učeníkov žiada, aby tam videli jeho a tam mu slúžili. V tvári trpiacich, posledných treba vidieť Kristovu, Božiu tvár. Ľudia vo všeobecnosti by radi videli Boha, Božiu tvár. V Písme máme aj 27. Žalm, ktorý nás vyzýva hľadať Pánovu tvár (Ž 27,8) inde zase : Pane rozjasni svoju tvár a budeme spasení (Ž 80,4). Ak sme dobre pochopili túto evanjeliu stať, tak nebudeme hľadať Božiu tvár v nádherných vnútorných víziách alebo mystických zážitkoch. Budeme ju v tvárach ľudí okolo nás.

Preto posolstvom tohto obrazu nie upriamiť všetko len na vyriešenie sociálnych problémov, na odstránenie chudoby. To by bol len príslub pozemskej spásy. Ak odstránenie chudoby má priniesť blahobyť, v ktorom nebude miesto pre Kristovu lásku, tak to iste nie je cesta evanjelia. *Chudobní nepotrebujú len peniaze a zabezpečenie, potrebujú najmä lásku.* (Pápež František)

Spravodliví aj nespravodliví majú tú istú otázku: *Kedy sme ti poslužili resp. neposlužili?* Formulácia je identická, ale duch, ktorý je za ňou je rozličný. Spravodliví sú skromní a ani sa im nechce veriť, že robili niečo pre Krista. Preto sa pýtajú s údivom, možno sa im zdalo, že ani neurobili nič také zvláštne. Tí po ľavej strane hovoria to isté,

ale hovoria to ako trpká prekvapení a zaskočení: Veď sme nič zlé neurobili. Kdeže sme Ťa to mali vidieť, kde sme ti mali slúžiť? A Ježiš znovu jasne hovorí: tam v chudobných, v твоjich blížnych.

Ježiš si želá, aby sme slúžili jemu, a aby sme slúžili tak ako on. Nevyhovárajte sa na to, že nie sme dosť bohatí na to, aby sme mohli pomáhať iným. Ježiš neprišiel ponúknuť spásu ako bohatý, ale ako chudobný, posledný, slabý, nespravodlivo odsúdený. Nestal sa vládarom, nezhrmazdil vojsko, nestal múdrou učencom v Jeruzaleme, Alexandrii, Aténach či Ríme. On len zasial zrno a ukázal cestu. Jediným jeho bohatstvom bolo plniť Otcovu vôľu, milovať ho a milovať jeho deti tu na zemi. Nemáme teda slúžiť ako bohatí, ktorí dávajú *niečo* zo svojho bohatstva. Máme slúžiť ako chudobní medzi chudobnými, vedomí si svojej biedy. Ak takto budeme robiť, tak nás prekvapí ten Ježišov veľkodušný súd.

Ako aj v predchádzajúcich podobenstvách, tak aj tu: nebolo nám toto napísané, aby sme sa báli, ale aby sme sa poučili, kým je čas, kým sme tu na zemi. Lebo dnes je čas súdu, dnes rozhodujeme o svojej večnosti. Tí naľavo neboli *zlorečení* Otcom (pozri hore v texte hrubo vytlačené výrazy), odsúdili sa sami. Nemôžu vojsť do večného spoločenstva s Kristom, ako ho nespoznali v chudobných.

Čo nám teda zostáva? Čo máme teraz robiť? Silvano Fausti, od ktorého pochádza väčšina týchto myšlienok, hovorí: *Postav sa doľava, tam sa nájdi*. A potom sa usiluj o to, aby si sa dostal na miesto po Ježišovej pravici.

Don Bosco ako mladý kňaz videl svoj životný projekt jasne zameraný *na službu mladým, ktorí sú v ohrození*. Interpretoval ho inšpirovaný slovami evanjelia (Jn 11, 52) takto: *Ut filios Dei, qui erant dispersi congregaret in unum* (Aby Božie deti, ktoré boli rozptýlené, zhromaždil v jedno). Prečítajte si jeho osobný komentár k tejto stati:

Myslím si že tieto slová sa môžu doslova aplikovať na mládež dnešných čias, ktorá je tou najdelikátnejšou a najvzácnejšou časťou ľudskej spoločnosti a na ktorú sa upierajú nádeje na šťastnú budúcnosť. Mladí ľudia nie sú sami v sebe skazení alebo zlí. Ak sa odstráni ich zanedbanie rodičmi, ak sa im nenechá priestor na záhaľku, ak sa nestretnú so zlými spoločníkmi, najmä počas voľna vo sviatočných dňoch, tak potom je veľmi ľahké vtlačiť do ich jemných srdiec princípy poriadku, dobrých mravov a rešpektu voči náboženstvu. Lebo keď sa stane, že ich nájdeme už v mladom veku skazených, je to skôr z ľahkovážnosti než zo zlomyseľnosti. Títo mladí majú skutočne za potreby dobrotivú ruku, ktorá im pomôže a bude sa o nich starať, pomôže im pestovať čnosť a oddialili ich od neresti. Ťažkosť je v tom, akým spôsobom ich zhromaždiť, aby sa k nim dalo prehovoriť, aby mohli byť morálne poučení (o dobre a zle). Toto bolo poslanie Božieho Syna, a toto je aj úlohou jeho svätého náboženstva. ... Spomedzi spôsobov vhodných na rozšírenie náboženského ducha do srdiec nevzdelaných a opustených patria najmä oratória ... Keď som sa začal venovať tejto oblasti mojej svätej (kňazskej) služby, zaumienil som si zasvätiť všetky moje námahy na väčšiu slávu Božiu a pre dobro duší, zaumienil som si, že urobím všetko pre to, aby z nich boli dobrí občania tu na zemi a aby jedného dňa boli hodní byť obyvateľmi neba. Nech mi Boh pomáha, aby som mohol v tomto úsilí vytrvať až do posledného dychu môjho života.

Aby nám Kristus ukrývajúci sa v mladých mohol na poslednom súde povedať: Nikto sa o mňa nezaujímal ale ty si si našiel čas; nudil som sa a nevedel čo robiť, a ty si mi ponúkol robiť niečo zmysluplné; išiel by som životom kto vie kde, ale ty si mi v saleziánskom prostredí ukázal Cestu.

4. VYTRVAŤ V POHĽADE DO ZÁKONA SLOBODY (Jak 1,21-25)

Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu a v tichosti prijmite zasiaté slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše. A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi, ktorí klamú sami seba. Lebo kto iba počúva slovo a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, čo si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár. Pozrie sa na seba, odíde a hneď zabudne, aký je. Ale kto sa zahľadí do dokonalého zákona slobody a vytrvá, kto nie je zábudlivý poslucháč, ale uskutočňovateľ diela, ten bude blahoslavený pre svoje skutky. ( )

V prvých troch témach sme zasiali Božie slovo, ktoré nám výrazne pripomenulo, že kresťan nesmie zostať len obdivovateľ či zábudlivý poslucháč Slova, ako nám pripomína aj Jakubov list.

Prijmite zasiaté slovo. Takmer denne počúvame Božie slovo, je do nás zasievané. Je však aj prijaté? Čo znamená prijať slovo? Môžeme to vyjadriť v troch momentoch. Prijať slovo znamená: **počúvať** (nájsť si čas na čítanie, počúvanie), **prijať ho s vierou** (nechať sa osloviť osobne - meditácia) a **uviesť ho do praxe**. Prvé dva momenty sú vo funkcii tretieho: byť uskutočňovateľmi slova v živote. Slovo prichádza, lebo chce pokračovať, chce konať. Všimnime si ako to píše už prorok Izaiáš vo veľmi známej stati: *Lebo ako spráchnie z neba dážd' a sneh a nevráti sa ta, ale opojí zem, zúrodní ju, dá jej kľiči' a dá semä na siatie a chlieb na jedlo: tak bude moje slovo, ktoré mi vyjde z úst, **nevráti sa ku mne naprázdno, ale urobí, čo som si želal, a vykoná, na čo som ho poslal.*** (Iz 55, 10-11) Božie slovo teda prijímame, ale ono chce konať a my sa máme stať jeho služobníkmi.

Pre apoštola Jakuba uskutočňovanie slova nie je nič iné, ako plniť Ježišovu formuláciu zákona: *milovať blížneho ako seba samého*. Toto nazýva kráľovským zákonom (Jak 2,8). Môžeme dať dve povzbudivé interpretácie tohto textu: **kráľovský zákon**,

- lebo kráľ sa nás pri poslednom súde bude pýtať na lásku k blížnemu;
- lebo vtedy sa stávame skutočne kráľmi a vládcami, keď slúžime, vtedy požívame vrcholnú slobodu, keď milujeme milosrdnou láskou a konkrétnymi skutkami.

Pre Jakuba sloboda človeka je oslobodenie sa od svojich egoizmov a egoizmu sa zbavujeme konkrétnymi skutkami, službou. *Viera, ak sa nedokazuje skutkami, je sama v sebe mŕtva* (Jak 2,17).

Dotknime sa ešte zaujímavého podobenstva, ktoré nám Jakub uvádza: *kto počúva a neuskutočňuje je ako muž pozerajúci sa do zrkadla a potom hneď zabudne na svoju tvár.* (Jak 1,23-24) To sú čitatelia Božieho slova, ktorí zbadajú, že by sa mohli aj zmeniť, lebo nie všetko je v nich pekné evanjeliové, oni však prestanú čítať a už myslia len na svoje starosti a práce, slovo v nich nezostáva, nepremieňa ich, nepobáda ich k uskutočňovaniu. Kresťan je pozvaný hľadiť *do zrkadla Božieho slova vytrvalo*, a z tohto vytrvalého pohľadu, sa stane *uskutočňovateľom a bude blahoslavený pre svoje skutky* (Jak 1,25) . Povzbudme sa aj krásnym veršom zo starozákonnej knihy Jozua, ktorý dostáva takýto príkaz: *Nech je kniha tohto Zákona vždy na твоjich perách, rozmýšľaj o nej dňom i nocou, **aby si starostlivo konal všetko**, čo je v nej napísané.* (Joz 1, 8)

Don Bosco dostal poslanie: *ujat' sa mladých ľudí a priviesť ich k Bohu*. Môže povedať, že o tomto *meditoval dňom i nocou*, to bolo v jeho srdci. Keď sa ako mladý kňaz rozprával s donom Cafassom o svojom budúcom kňazskom smerovaní, don Cafasso

mu položil aj takúto otázku: *Na čo teraz myslíte? Čo vidíte vo svojej fantázii?* Don Bosco odpovedal: *Zdá sami, že som medzi množstvom chlapcov, ktorí čakajú, že im pomôžem.* Toto bola myseľ, srdce, rozjímanie dona Bosca, toto by mal svojim spôsobom prežívať každý salezián.

Nebol to však len nejaký sociálny súcit voči týmto mladým, jeho pomoc mala vždy v sebe jasnú evanjelióvu hĺbku: *Dal by všetko za to, aby som si získal srdcia mladých a mohol ich darovať Pánovi* (MB VII,250) povedal pri istej príležitosti svojim saleziánom. Jeho metóda získavania si mladých bola **viac vo vzťahu lásky, v živom príklade, než v slovách**. Pius XI. o ňom v roku 1934 povedal: *Don Bosco bol zaiste viac človekom činnosti ako štúdiá, ale bol jedným z najväčších priateľov, ktorých kedy počas stáročí mohli mladí stretnúť.*

V závere svojej prítomnosti tu na zemi Ježiš povedal apoštolom: *Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od svojho Otca.* (Jn 15,15) Aj my sme sa dozvedeli od Ježiša, čo si želá Otec: *milovať maličkých a núdznych, milovať blížneho ako seba samého.* K tomu treba vykročiť a neuspokojiť sa len s našou všeobecnou nábožnosťou. Staňme sa aj my priateľmi mladých, nech sú v našom srdci, v našej fantázii a skutky lásky určite prídu.

Sobota poobedie

Kto má uši na počúvanie, nech počúva!“

5. NÁVRAT K TEXTU: POCHOPILI STE TO VŠETKO?

Podľa typu spoločenstva – je možné zastaviť sa, nechať priestor na pozorné znovu prečítanie troch podobenstiev a sv. Jakuba

Ak by však kazatelia chceli niečo povedať, nech sa inšpirujú na týchto vybraných bodoch od pápeža Františka Evangelii gaudium alebo slobodne

2. (Duchovný život kresťana má jedno veľké nebezpečenstvo): uzavrie (sa) do vlastných záujmov, **nezostane v ňom miesto pre druhých, chudobní tam už nemajú priestor**, Boží hlas nepočúť, ustane sladká radosť z jeho lásky, vyhasne entuziazmus pre konanie dobra.

37. Svätý Tomáš Akvinský učil, že aj v morálnom poslanstve Cirkvi existuje hierarchia – v čnostiach i skutkoch, ktoré z nich vyplývajú. **Skutočne dôležitá je „viera činná skrze lásku“** (Gal 5, 6). **Skutky lásky k blížnemu sú najdokonalejším vonkajším vyjadrením vnútornej milosti Ducha:** „Základným princípom nového zákona je milosť Svätého Ducha, ktorá sa prejavuje vo viere činnej skrze lásku“. Preto hovorí, že čo sa týka vonkajších skutkov, **milosrdenstvo je najväčšou spomedzi čností:** „Milosrdenstvo je samo osebe najväčšou čnosťou: jeho obsahom je dávať druhým a, čo je ešte dôležitejšie, **dvíhať ich slabosti.** Milosrdenstvo je osobitnou úlohou pre tých, ktorí sú nadriadení – veď sa hovorí, že byť milosrdným je Bohu vlastné a práve v milosrdenstve sa obzvlášť prejavuje jeho všemohúcnosť.“[41]

48. Keď čítame evanjelium, nájdeme veľmi jasné usmernenie: nie bratov a bohatých príbuzných, ale **predovšetkým chudobných a chorých, teda tých, ktorí sú často podceňovaní a obchádzaní, tých, ktorí „sa ti nemajú čím odplatiť“** (Lk 14, 14). O tomto nemožno pochybovať a neexistujú ani vysvetlenia, ktoré by toto veľmi jasné poslanstvo oslabovali. Dnes i vždy „chudobní sú privilegovanými adresátmi evanjelia“[52] a hlásanie evanjelia zamerané na nich je znakom kráľovstva, ktoré Ježiš prišiel priniesť na svet. Treba bez okolkov povedať, že medzi našou vierou a chudobnými existuje neoddeliteľné puto. Nenechajme ich nikdy osamotených.

80. U pastoračných pracovníkov sa okrem vlastného štýlu duchovnosti a spôsobu zmýšľania neraz rozvinie aj iný relativizmus, ktorý je ešte nebezpečnejší než ten doktrinálny. Má do činenia s najhlbšími

a najúprimnejšími rozhodnutiami, ktoré ovplyvňujú spôsob života. Tento praktický relativizmus spočíva v takom konaní, akoby Boha nebolo; **v takom spôsobe rozhodovania, akoby chudobní neexistovali**; v takom snívaní, akoby druhí nikomu nechýbali; v takej práci; akoby neexistovali ľudia, ku ktorým sa ešte ohlasovanie nedostalo. Stojí za to všimnúť si, že ešte aj tí, ktorí majú zdanlivo pevné doktrínálne a duchovné postoje, často upadajú do životného štýlu, ktorý ich privádza k naviazaniu sa na ekonomické istoty alebo na ľudskú moc a slávu dosahovanú za každú cenu namiesto toho, aby svoje životy v misii obetovali za druhých. Nenechajme si ukradnúť misijný entuziazmus!

161. ... Je zrejmé, že keď sa autori Nového zákona snažia kresťanské morálne poslanstvo syntetizovať do toho, čo je najdôležitejšie, predstavujú nám nevyhnutnú potrebu lásky k blížnemu: „*Kto miluje blížneho, vyplnil zákon... naplnením zákona je láska*“ (**Rim 13, 8. 10**). „*Ak však uskutočňujete kráľovský zákon podľa Písma: „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“, dobre robíte*“ (**Jak 2, 8**). „*Veď celý zákon sa spĺňa v jedinom slove, v tomto: „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“*“ (**Gal 5, 14**). Pavol svojim spoločenstvám predkladal cestu napredovania v láske: „*A Pán nech zveľadí a rozhojní vašu lásku navzájom i voči všetkým tak, ako ju my máme voči vám*“ (**1 Sol 3, 12**).

179. Tento nerozlučný zväzok medzi prijatím spásonosného ohlásenia a účinnou bratskou láskou je vyjadrený v niektorých textoch Svätého písma, ktoré je dobré si prečítať a pozorne premeditovať, aby sme z nich dokázali vyvodiť všetky potrebné dôsledky. Je to odkaz, na ktorý si neraz zvykneme a takmer mechanicky ho opakujeme, avšak bez toho, aby sme sa uistili, či má skutočný vplyv na náš život a na naše spoločenstvá. Aký je len nebezpečný a škodlivý tento zvyk, pre ktorý strácame údiv, nadšenie a entuziazmus, vyplývajúce zo života podľa evanjelia v bratstve a spravodlivosti! **Božie slovo nás učí, že v našich bratoch a sestrách máme vnímať neustále pokračovanie vtelenia, určené pre každého z nás:** „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*“ (Mt 25, 40). Všetko, čo robíme pre druhých, má nadprirodzený rozmer: „*Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám*“ (Mt 7, 2); a zároveň to zodpovedá aj Božiemu milosrdenstvu voči každému z nás: „*Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám... akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám*“ (Lk 6, 36 – 38). Tieto texty vyjadrujú **absolútnu prioritu „vychádzania zo seba smerom k bratom“ ako jedno z dvoch hlavných prikázaní, na ktorých sú založené všetky morálne normy, a ako jasný znak rozlišovania na púti duchovného rastu – v odpovedi na úplne nezištný dar Boha.** Práve preto „aj služba dobročinnnej lásky je základným rozmerom misie Cirkvi a neoddeliteľným vyjadrením jej vlastnej podstaty“.[144] Ako Cirkev je podstatne misionárska, tak z jej podstaty nevyhnutne vyplýva aj účinná láska k blížnemu; súcitiť, ktorý chápe, pomáha a podporuje.

197. V Božom srdci je privilegované miesto pre chudobných, pretože on sám „sa stal chudobným“ (porov. 2 Kor 8, 9). Celá púť našej spásy je poznačená prítomnosťou chudobných. Táto spása k nám prišla prostredníctvom jedného „áno“ chudobnej dievčiny v malom stratenom mestečku na periférii veľkej ríše. Spasiteľ sa narodil v jasličkách medzi zvieratami, ako sa to stávalo deťom tých najchudobnejších; do chrámu ho prišli predstaviť s dvoma holúbkami, čo bola obeta tých, ktorí si nemohli dovoliť kúpiť baránka (porov. Lk 2, 24; Lv 5, 7); vyrástol v dome jednoduchých robotníkov a pracoval vlastnými rukami, aby si zarobil na chlieb. Keď začal ohlasovať Božie kráľovstvo, nasledovali ho celé zástupy vydedencov, a tak sa ukázalo, čo on sám povedal: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným“ (Lk 4, 18). Tých, ktorých trápili bolesti, zbiedených chudobou, Boh uistil, že ich nosí hlboko vo svojom srdci: „*Blahoslavení chudobní, lebo vaše je Božie kráľovstvo*“ (Lk 6, 20); priamo sa s nimi stotožnil: „*Bol som hladný a dali ste mi jesť*“, pričom učil, že **preukázanie milosrdenstva chudobným je kľúčom do neba** (porov. Mt 25, 35 n.).

198. Pre Cirkev pamätanie na chudobných je viac teologickou než kultúrnou, spoločenskou, politickou alebo filozofickou kategóriou. Boh im udeľuje „svoje prvé milosrdenstvo“.[163] Toto Božie uprednostnenie má svoje dôsledky pre život všetkých kresťanov, ktorí sú povolani „*zmýšľať tak ako Kristus Ježiš*“ (Flp 2, 5). Ním inšpirovaná Cirkev si vybrala chudobných, aby im prejavila zvláštnu formu „prvenstva v preukazovaní kresťanskej lásky, ako o tom svedčí celá cirkevná tradícia“.[164] Táto voľba – ako učí Benedikt XVI. – „je zahrnutá v kristologickej viere v Boha, ktorý sa pre nás stal chudobným, aby nás svojou chudobou obohatil“.[165] Preto **túžim po chudobnej Cirkvi pre chudobných.** Oni nás môžu veľa naučiť. Okrem účasti na zmysle pre vieru skrze svoje vlastné trápenia poznajú trpiaceho Krista. Je nevyhnutné, aby sme sa ním všetci nechali evanjelizovať. Nová evanjelizácia je pozvaním spoznať spásonosnú silu pôsobiacu v ich životoch a umiestniť ich do centra putovania Cirkvi. **Sme povolaní, aby sme v nich objavili Krista;** aby sme im prepožičali svoj hlas na pomoc v ich problémoch, ale sme povolaní aj na to, aby sme boli ich priateľmi; aby sme ich počúvali, chápali a prijímali tajomnú múdrosť, ktorú nám Boh chce dať ich prostredníctvom.

199. Naša úloha spočíva nielen v činnostiach alebo programoch pomoci a podpory; to, čo Duch Svätý uvádza do pohybu, **nie je prehnaný aktivizmus, ale predovšetkým pozornosť venovaná druhému tak, akoby sme ho „pokladali za seba samého“**. [166] Táto pozornosť lásky je začiatkom skutočnej starostlivosti o jeho osobu a inšpiruje ma, aby som účinne hľadal jeho dobro. To znamená oceniť chudobného v jeho vlastnej добрote, s jeho štýlom bytia, s jeho kultúrou, s jeho spôsobom života viery. Autentická láska je vždy kontemplatívna; umožňuje nám slúžiť druhému nie z nevyhnutnosti alebo z márnivosti, ale preto, lebo je to krásne – presahujúce všetku vonkajškovosť. „Z lásky, pre ktorú má človek rád druhú osobu, vyplýva, že jej niečo nezištne daruje.“ [167] **Chudobný, keď je milovaný, „je pokladaný za veľmi hodnotného“**, [168] a toto odlišuje autentické pamätanie na chudobných od každej ideológie; od každého pokusu použiť chudobných ako prostriedok na dosiahnutie osobných alebo politických záujmov. Len vychádzajúc z tejto skutočnej a srdečnej blízkosti, môžeme ich vhodným spôsobom sprevádzať na ich ceste oslobodenia. Len to umožní, **aby „sa chudobní cítili v každom kresťanskom spoločenstve ,ako doma‘**. Nebol by tento štýl najkrajším a najúčinnším predstavením blahozvesti Božieho kráľovstva?“. [169] Bez prednostného pamätania na najchudobnejších „hrozilo by ohlasovaniu evanjelia, ktoré je tiež prvým skutkom lásky, nebezpečenstvo, že sa mu nebude rozumieť alebo že zapadne do toho mora slov, ktorým nás dnešná spoločnosť komunikácie každodenne zaplavuje“. [170]

200. Keďže táto exhortácia sa obracia na členov Katolíckej cirkvi, musím s bolesťou konštatovať, že **najhoršia diskriminácia, ktorou chudobní trpia, je nedostatok duchovnej pozornosti**. Veľkej väčšine chudobných je vlastná nezvyčajná otvorenosť pre vieru; potrebujú Boha a my nesmieme zanedbať, aby sme im ponúkli jeho priateľstvo, jeho požehnanie, jeho slovo, slávenie sviatostí a možnosť napredovať v raste a dozrievaní vo viere. Prednostné pamätanie na chudobných sa musí prejavovať najmä v našej privilegovanej a prioritnej náboženskej pozornosti.

201. Nikto by nemal hovoriť, **že nemôže byť nablízku chudobným preto, že jeho štýl života si vyžaduje venovať viac pozornosti iným veciam**. Toto je častá výhovorka v akademickej, podnikateľskej a profesionálnej oblasti, ba dokonca aj v cirkevnej sfére. Aj keď vo všeobecnosti možno povedať, že povolaním a vlastnou misiou laických veriacich je premieňať rozličné pozemské skutočnosti tak, aby sa každá ľudská činnosť nechala premeniť prostredníctvom evanjelia, [171] **nik by sa nemal cítiť vyňatý spod povinnosti starať sa o chudobných a venovať pozornosť sociálnej spravodlivosti**: „*Duchovné obrátenie, intenzita lásky k Bohu a k blížnemu, zápal pre spravodlivosť a mier, evanjeliová pozornosť voči chudobným i k samotnej chudobe sú povinnosťami pre všetkých*.“ [172] Bojím sa, že tieto slová zostanú len predmetmi niekoľkých komentárov bez skutočného použitia v praxi. Aj napriek tomu však dúfam v otvorenosť všetkých kresťanov a prosím vás, aby ste spoločne hľadali kreatívne spôsoby prijatia tejto obnovenej ponuky.

Nedeľa doobeda

V Máriinej škole

6. FIAT, MAGNIFIKAT A STABAT

Podľa krásnej tradície, záverečná téma duchovných cvičení patrí našej nebeskej Matke. Ona dokonale vyplnila Boží plán, ktorý jej bol zvestovaný. A my by sme sa dnes chceli inšpirovať na troch evanjeliových slovách, ktoré predstavujú súhrn jej duchovnej cesty. Urobíme to pomocou meditácie nad tromi, pomerne známymi latinskými slovami, ktoré poukazujú na tri veľké odpovede, ktoré Mária dala Bohu.

Na prvom mieste je to slovo **FIAT**, ktoré nás vovádza do *tajomstva Zvestovania*, v ktorom sa Mária úplne otvorila Božej vôli a dala svoj súhlas. **MAGNIFIKAT** zase zaznel *pri návšteve Alžbety*, kde vidíme Máriu ako oslavuje Boha a slúži. A napokon slovo **STABAT**, ktoré nás privádza pod Ježišov kríž, kde Mária „stála“, čiže „zostala so svojim Synom“ v jeho najťažšom okamihu.

Máriino **FIAT** nás učí otvárať sa slovu, uveriť mu a plným vedomím súhlasiť, že prijatie slova radikálne zmení náš život. A ako vidíme, prijatie slova nebola vždy len radosť, ale aj napäté a dramatické chvíle, ktoré Boží plán v sebe obsahuje.

MAGNIFIKAT nám zas ukazuje, že prijatie Božieho slova dáva Máriu do pohybu. Ona sa totiž z anjelovho zvestovania nedozvedela len o svojom vyvolení, ale dozvedela sa aj o prekvapivom materstve svojej príbuznej Alžbety. Táto správa ju nenechá indiferentnou a dáva sa hneď na cestu. Aj v tejto skutočnosti môžeme vidieť, že Božie slovo prichádzajúce do nás má vždy dvojité posolstvo: **hovorí niečo nám, ale niečo aj o našich blížnych**. Záleží len na nás, či si to všimneme a či po takejto správe budeme ochotní „vyjsť“, „dať sa na cestu“, stretnúť našich blížnych a podeliť sa o radosť z toho, že Boh k nám prehovoril.

Slovo **STABAT** nám poukazuje na to, že Máriino spojenie so slovom, ktoré sa stalo človekom, jej synom nemôže narušiť ani bolesť a utrpenie. Evanjeliá nám približujú tri scény, v ktorých Mária nedbala na svoje utrpenie a zostáva so svojím synom: strata v Chráme, bolesť zo strany príbuzných, ktorí posúdili Ježiša ako pomäteného. Mária sa nespomína v Ježišovom sprievode, v časoch jeho úspechov, okrem jeho prvého zázraku v Káne. Objavuje sa však pri ňom v jeho najťažšej hodine utrpenia a smrti. Príde až pod kríž a neuteká od bolesti preč. Stabat. Zostáva tam, až do chvíle, keď jej vložia do lona mŕtve telo jej Syna. A počas týchto chvíľ vernosti sa stáva našou matkou, jej adresuje Ježiš z kríža adresuje príkaz, aby prijala za syna milovaného učeníka a nás všetkých.

K tomuto tretiemu okamihu Máriinho života sa však prichádza **cez FIAT a MAGNIFIKAT**. Musíme sa učiť hovoriť **FIAT** počas *mnohých stretnutí sa s Božím slovom*, aby nás Boží hlas mohol pretvárať, formovať. *Náš život potrebuje veľmi dôrazne prijať aj fázu MAGNIFIKATU*. To je ten podstatný prvok nášho pozemského života: kráčať v ústrety blížnym plný Božieho slova a slúžiť im, lebo o nich nám Boh hovorí vo svojom slove, alebo ešte lepšie, lebo v nich je Ježiš prítomný.

MAGNIFIKAT by mal poznačiť náš osobný i apoštolský život. Pri stretnutiach s našimi blížnymi, pri stretávaní sa s mladými by malo byť na nás vidieť, že *vieme oslavovať Pána a jeho dobrodenia*. Magnifikat nie len chválospev, ale veľká spiritualita. Spievajú si ho ľudia, ktorí sa otvorili Bohu a vykročili na jeho cesty. *Velebia Pána a uvedomujú si svoju bezvýznamnosť*, majú ohromnú istotu, že Boh koná veľké veci, lebo on povedal a on je verný. Nikdy nesklame. Magnifikat spievajú duše, ktoré sa dali do Božích plánov a vedia, že sú to plány lásky. Nemôžu ho spievať tí, ktorí sa izolujú do kostolných múrov a plnenia svojich pobožností a dbajú viac o to, aby sa nezašpinili vo svete, než aby do neho vstúpili a prinášali iným radosť z Boha.

Sme pozvaní pozeráť sa na naše dni očami tohto chválospevu. *Nie je to len spev radosti pri úspechoch*. **Je to spev viery**, ktorý nám odpovedá aj na neúspechy, pády a slabosti. Lebo Boh napriek všetkému *ukáže silu svojho ramena, mocnárav poníži, chudobných povýši, lebo jeho milosrdenstvo je z pokolenia na pokolenie, on sa nás vo svojom milosrdenstve ujme*. Preto neexistujú dni, kedy by nebol dôvod spievať Magnifikat. K tomu sa viaže ešte jedna skutočnosť: aby sme spievali tento hymnus ako skromní a ponížení.

Pod krížom sa Mária stala matkou. **Don Bosco sa počas celého života i vo svojich posledných dňoch stáva otcom**. To je ten láskavý pohľad na Ježišových bratov a sestry, na tých, ktorý sa v Božej láske stali mojimi. Prijmeme teda ešte niekoľko slov z otcovstva dona Bosca, ktorými sa nám, jeho nasledovníkom, naliehavo prihovára, aby sme išli podľa tejto cesty. V 1884, teda 4 roky pred svojou smrťou, jeho láska k chlapcom, k mladým nevyhasla, naopak, rozžiarila sa. Už nie ako kňaz plný sily, žartov, behu a hier, **ale ako otec**. *Toto môže byť príkladom pre každého, aj staršieho saleziána spolupracovníka*. Don Bosco píše z Ríma takto:

Stále myslím na Vás, či som blízko, alebo ďaleko. Mám iba jedinú túžbu: túžim Vás vidieť šťastných tu i vo večnosti. Táto myšlienka a táto túžba ma priviedli k napísaniu tohto listu. Cítim, drahí moji, ťarchu svojej odlúčenosti a to, že Vás nevidím a

nepočujem, mi spôsobuje takú bolesť, akú si neviete ani predstaviť. Preto som Vám chcel napísať tieto riadky už pred týždňom, ale nával práce mi to nedovolil. Do môjho návratu chýba len niekoľko dní, no jednako chcem urýchliť svoj príchod medzi Vás aspoň listom, keď to už nemôžem urobiť osobne. Sú to slová toho, ktorý Vás nežne miluje v Ježišovi Kristovi a je povinný prihovoriť sa Vám slobodne a otvorene ako otec.

Kiež nám Panna Mária, ktorá sa pod Krížom stala našou matkou pomôže, aby sme sa aj my stávali otcami a matkami mladých. A aby sme nezačali nenápadne žiť pohodlným životom, ďaleko od myšlienky na mladých, prečítajme si ešte tieto rúzne a jasné myšlienky, ktoré nám náš otec don Bosco zanechal, keď písal svojim saleziánom:

- *Ak začneme žiť pohodlne a blahobytno, naša Spoločnosť už nebude plniť svoju úlohu.*
- *Svet nás bude prijímať s otvoreným náručím len vtedy, ak sa budeme starať o zaostané národy a o najchudobnejšie a najohrozenejšie deti spoločnosti. To je naše pravé bohatstvo, o ktoré nás nikto neolúpi. ...*
- *Nezabúdajme, že sme tu pre chlapcov chudobných a zanedbaných. Tam medzi neznámym ľuďom, ktorý nepozná pravého Boha, sa ukážu nevídané divy a mocný Boh ich odhalí svetu.*